

Moderne maakstad Oss Economische strategienota Oss 2021 – 2025

Zes ambities voor duurzame innovatie en toekomstbestendige werkgelegenheid

Voorwoord

Een belangrijke basisvoorwaarde voor de welvaart en het welzijn van onze inwoners is Werk en Inkomen. Duurzame innovatie en toekomstbestendige werkgelegenheid dragen direct hieraan bij. Deze thema's zijn daarom leidend in onze strategie om Oss te ontwikkelen tot een moderne maakstad. Dat doen we met zes ambities, die we samen met onze ondernemers en partners najagen met een uitvoeringsplan. Zo ondersteunen we onze ondernemers bij hun uitdagingen als digitalisering, energietransitie, circulariteit en sociaal ondernemerschap. En bereiden we onze bedrijven en jongeren voor op hun banen van de toekomst. We pakken nieuwe thema's vol energie op, maar we zetten de succesvolle aanpak van de voorgaande jaren ook voort. Met dit verschil... Nu de (lange termijn) effecten van de coronacrisis zich

nog niet laten voorspellen, zetten we enkele extra tandjes bij voor onze ondernemers en inwoners. En we blijven formeel – via het periodieke bedrijvenoverleg – en informeel – via de vele contacten en bezoeken – in overleg met het bedrijfsleven.

Frank den Brok,
wethouder Economie

Tien jaar geleden was er een grote economische crisis in Oss. Nu worden alle vaccins vanuit Oss verspreid door onze gespecialiseerde farmaketen. In Oss weten we als geen ander dat we samen met bedrijven moeten optrekken voor een brede welvaart.

Wobine Buijs-Glaudemans,
burgemeester

1. Moderne maakstad Oss

Hoe ontwikkelen we Oss tot een moderne maakstad en hoe maken we werk van duurzame innovatie en toekomstbestendige werkgelegenheid?

We zorgen voor moderne vestigingsplaatsfactoren.

Een weerbare en veerkrachtige economie begint met diversiteit in onze economische structuur. Oss kent een gevarieerde economische bedrijvigheid: op bedrijventerreinen, in het stadscentrum, in de wijken, dorpen en kernen en niet te vergeten in het buitengebied. Een brede variatie aan economische sectoren maakt onze economie minder kwetsbaar bij schommelingen en in crisissituaties.

Onze agrarische, recreatieve/toeristische en centrumondernemers hebben een eigen beleidsvisie, waarin specifieke ambities voor deze sectoren zijn opgenomen. Het gaat om de Agrarische Visie Oss, Visie op recreatie en toerisme Verbinden en vertellen en Koers Stadshart Oss. Bij de totstandkoming van deze beleidsvisies zijn de betrokken ondernemers in het proces meegenomen. In de uitvoering van deze Economische Strategienota worden agrarische, recreatieve/toeristische en centrumondernemers dan ook expliciet meegenomen.

Voor de banen van de toekomst zijn onze topsectoren, het MKB en ZZP-ers belangrijk. Daarom zetten fors in op goed accountmanagement vanuit de gemeente. Ook het samenspel tussen overheid, ondernemers

en onderwijsinstellingen is van belang. Want het zijn niet de sterksten die overleven, maar zij die zich het beste kunnen aanpassen. De Lerende stad, de Kracht van Oss, het hoort allemaal bij een weerbare en veerkrachtige economie.

Ruimte om te ondernemen, duurzame bereikbaarheid en een goed woon- en leefklimaat is in een gemeente die groeit naar 100.000 inwoners een constante uitdaging. Vooruitdenken en vooruitkijken, steeds in gesprek met ondernemers, is een belangrijke taak van de gemeente.

Ook een *betrouwbare en benaderbare overheid* is een basisvoorwaarde. Met het team accountmanagers loopt de gemeente Oss daar al jaren in voorop als een van de MKB-vriendelijkste gemeenten in ons land. Duidelijke (online en offline) informatievoorziening is een basisbehoefte van ondernemers. De nieuwe Omgevingswet biedt hiervoor belangrijke aanknopingspunten.

Primair hebben we als gemeente vooral een faciliterende rol in de economie. Bedrijven zien graag dat de bestemmingsplannen ruimte bieden voor ondernemerschap, dat de vergunningen soepel afgewikkeld worden, dat we vanuit toezicht en handhaving meedenkend zijn en dat bedrijven(terreinen) goed bereikbaar zijn. Dit blijkt ook uit de diverse ondernemerspeilingen van de afgelopen jaren. Deze Economische Strategienota is aanvullend op genoemde visies.

We vertalen maatschappelijke opgaven naar economische kansen.

Het vertalen van maatschappelijke doelstellingen naar economische kansen is een stap extra die wij zetten voor onze ondernemers. We voegen kwaliteit toe door koplopers uit te dagen, voorop te laten lopen, in de schijnwerper te zetten en te stimuleren. Op het gebied van kennis en innovatie, circulaire economie en maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn er veel mooie voorbeelden in Oss. Deze voorbeelden inspireren het brede MKB in Oss ook een stap extra te zetten en maken daarmee onze economie toekomstbestendiger.

We vertalen de nieuwe economie in kansen voor een veerkrachtige arbeidsmarkt.

De groeiende economie zorgt in Oss voor meer bedrijvigheid en (nieuwe) werkgelegenheid. Veel sectoren kampen steeds meer met personeelstekorten. Er is vaak sprake van een mismatch tussen kennis, opleiding en werkervaring van de beroepsbevolking en openstaande vacatures. Het personeelsbestand vergrijsst en jongeren kiezen niet altijd voor een opleiding die overeenkomt met de wensen van werkgevers. Reden om ons in te zetten voor een veerkrachtige arbeidsmarkt.

Drie ontwikkelingen bieden aanknopingspunten voor de banen van de toekomst.

1. *Digitalisering, automatisering en robotisering.* De digitalisering stelt hogere en andere functie-eisen aan personeel.
2. *Duurzaamheid en energietransitie.* De werkgelegenheid verschuift steeds meer naar de technologische industrie en installatietechniek.
3. *De opkomst van de circulaire economie.* De overgang naar een circulaire economie betekent een groei in bepaalde sectoren zoals grondstoffenbeheer, reparatie en onderhoud. Circulaire economie vergroot niet alleen baankansen voor een brede groep mensen, maar biedt ook kansen voor sociaal ondernemerschap.

2. Zes ambities voor duurzame innovatie en toekomstbestendige werkgelegenheid

Ambitie 1

Stimuleren ondernemerschap

We versterken en bouwen Oss uit als één van de vooraanstaande industriële ontwikkel- en maakcentra van Noord-Brabant en Nederland. Onze kracht is eenheid in verscheidenheid en het aanpassingsvermogen van onze ondernemers. We koesteren de unieke samenhang tussen onze topsectoren life sciences, agrifood, logistiek en - in het verlengde hiervan - de metaal- en machinebouw, bouw en installatietechniek. Deze sectoren zijn met elkaar verbonden via hun ontwikkel- en productiekarakter. We vergeten hierbij zeker de overige sectoren niet, zoals dienstverlening, detailhandel, horeca, recreatie en toerisme en de agrarische sector. We blijven hierover in gesprek met ondernemers en blijven zoeken naar mogelijkheden voor ondernemerschap.

Ambitie 2

Uitbouwen economische ecosystemen

We versterken de ecosystemen in Oss, waarmee we nieuwe en bestaande ondernemers maximaal kunnen faciliteren en ondersteunen. Innovatiecampussen en netwerkorganisaties zijn belangrijk voor de economische vernieuwing en groei van een stad. Het gaat daarbij vaak triple helix-netwerken, waarin ondernemers, onderwijs en overheden ieder hun eigen rol pakken en intensief samenwerken. Pivot Park als de incubator voor de

topsector Life Sciences heeft hierbij onze bijzondere aandacht. Talentencampus zien we als ecosysteem voor onderwijs en arbeidsmarkt. We zien ook kansen voor Dome-X als incubator voor duurzaamheid en circulariteit.

De Kracht van Oss, verbinder in goede en slechte tijden

Tien jaar geleden tekenden de ondernemersverenigingen OIK, TIBO en OVO (nu 3O), Rabobank, Kamer van Koophandel en gemeente Oss het manifest 'Samen werken aan de Osse economie'. Belangrijkste resultaat? De Kracht van Oss. Aanleiding was de economische crisis, het dreigende massaontslag bij MSD en verlies van arbeidsplaatsen bij diverse andere bedrijven. Sindsdien hielp de Kracht van Oss ondernemers en starters vooruit dankzij uitvoeringsprogramma's Kracht van New Business Oss (duurzaamheid en MVO), Learning communities (via Talentencampus) en Starterssucces Oss Bernheze (coaching van startende ondernemers). Ook tijdens de coronacrisis stond de Kracht van Oss vooraan om het economisch herstel en ondernemerschap in Oss te stimuleren. Met de regeling Hulp door en voor ondernemers in Oss hielp zij met adviesvouchers ondernemers in zwaar weer en bracht partijen samen. De Kracht van Oss is een onmisbare schakel en belangrijke verbinder gebleken in goede en slechte tijden. Het bestuur van de Kracht van Oss zet de samenwerking daarom graag voort.

Ambitie 3

Inzetten op toekomstbestendige arbeidsmarkt en talent

We pakken de mismatch op de arbeidsmarkt aan. We verbeteren de aansluiting tussen het onderwijs en de beroepspraktijk. We richten ons hierbij op de vraag van bedrijven en maken diezelfde bedrijven bekend bij het regionale talent. We werken samen met kennisinstellingen in projecten om hoogopgeleid talent te interesseren voor een loopbaan in Oss. We vinden het belangrijk dat mensen zich blijven ontwikkelen en stimuleren bij- of omscholing. We wijzen werkgevers op de duurzame inzetbaarheid van hun werknemers. Oss is een lerende stad en loopt hierin voorop met open badges, hybride leeromgevingen en andere unieke samenwerkingen tussen bedrijfsleven en onderwijs.

Talentencampus Oss, Lerende stad en Open Badges

Microsoft, IBM, Autodesk... deze IT-giganten hebben continu de juiste kennis en vaardigheden in huis. Hoe ze dat doen? Door hun mensen én potentiële medewerkers altijd en overal de kans te geven om open badges te halen voor benodigde vaardigheden. Het gaat niet alleen meer om diploma's. Open Badges zijn digitale 'bewijsstukken' van verworven skills, knowhow of competenties. Voor werkgevers geven open badges inzicht in de (praktische) kennis en vaardigheden van (potentiële) werknemers. Voor werknemers is het een verrijking van hun cv en het zorgt voor meer kansen op de arbeidsmarkt. Denk aan een scholier, die tijdens zijn vmbo-opleiding Bouwen, Wonen en Interieur al een eerste open badge voor 3D-tekenen behaalt. Aansluitend verdient hij er één voor maatvoering met Revit van Autodesk. En daarna scoort-ie bij CyBe Construction de badge voor 3D Concrete Printer operator. In een ideaal scenario gaat hij daar ook nog eens aan het werk. Dit kan allemaal dankzij de bestaande doorlopende leerlijn

tussen het mbo en het MKB. Open badges zijn daarmee een welkome aanvulling op het reguliere curriculum van studenten, afgestudeerden en werknemers die al jaren werkzaam zijn.

Ambitie 4

Stimuleren duurzaam en toekomstbestendig ondernemen

We versnellen de overgang naar een duurzame en toekomstbestendige economie en ontwikkelen Oss als proeftuin van toegepaste innovatie. Wij faciliteren onderzoeks- en innovatieprojecten van ondernemers op het gebied van energiebesparing, duurzame energieopwekking, klimaatadaptatie, biodiversiteit, circulaire economie en teelt van biobased grondstoffen voor de maakindustrie als mogelijk verdienmodel voor de landbouw. Samen met bedrijven, burgers, kennisinstellingen slaan we de handen ineen en inspireren we elkaar tot verdere acties. Hiermee dragen wij bij aan de klimaatdoelstellingen en geven wij onze voorbeeldpositie als Global Goals-gemeente verder inhoud.

Innovatieprogramma Circulaire Verpakkingen Oss

Trek je koel- en keukenkastje open en je ziet gegarandeerd verpakkingen uit Oss! Oss heeft een grote verpakkingsindustrie, dankzij de aanwezigheid van food- en de maakbedrijven. Verpakkingen staan vaak ter discussie als het gaat om milieu-impact. In het Regiodealproject Innovatieprogramma Circulaire Verpakkingen Oss zoeken bedrijven gezamenlijk naar oplossingen om verpakkingen duurzamer te produceren. Dat is vaak niet eenvoudig, want circulariteit en klimaatneutraal gaan nog niet altijd samen. Studenten van de Food & Packaging opleiding van HAS Hogeschool helpen onze

bedrijven bij hun zoektocht. De gemeente faciliteert en jaagt dit proces aan samen met partners Kracht van New Business, Talentencampus Oss en het Circulair Food Center in Meierijstad. Met het innovatieprogramma werkt de gemeente aan meerdere ambities van deze strategienota: uitbouwen van ecosystemen, inzetten op toekomstige arbeidsmarkt en talent, stimuleren toekomstbestendig en duurzaam ondernemen en niet te vergeten het profileren van Oss als moderne maakstad.

Ambitie 5

Ruimte maken voor ondernemen

Met moderne vestigingsplaatsfactoren vergroten we de aantrekkelijkheid van Oss voor bedrijven en hun werknemers. We maken ruimte voor duurzaam groeien, vestigen en verblijven. Bestaande bedrijven kunnen hun ambities in Oss verwezenlijken en nieuwe bedrijven met toegevoegde waarde voor de Osse economie en werkgelegenheid kunnen zich hier vestigen. Een goede infrastructuur is voorwaarde om de multimodale verbindingen van Oss voor de toekomst te garanderen. We bouwen voort op de mooie ontwikkelingen in ons stadscentrum en zetten Oss neer als gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Er is voldoende woningaanbod voor vooral starters en afgestudeerden. In Oss kom je (terug) om je te vestigen.

Ambitie 6

Profileren van Oss als moderne maakstad

We zetten Oss op de kaart als innovatieve, trotse en stoere maakstad en als MKB-vriendelijke gemeente. Toegepaste innovatie binnen de industrie en maatschappelijk verantwoord ondernemen staan hoog in ons vaandel. Dit

mogen, moeten we zelfs meer uitdragen om Oss het profiel en het imago te geven dat ze verdient. Als onderdeel van AgriFood Capital en als onderdeel van Noord-Brabant, het innovatieve hart van Nederland. De combinatie van toegepaste innovatie en duurzaamheid is ijzersterk en geeft ons extra smoel. Aan deze kapstok hangen wij onze profilering dan ook op. Dit doen we door de duurzame en innovatieve projecten van ondernemers vol trots te 'showcasen' in onze netwerken. Ook op economisch vlak profileren we Oss als vooruitstrevende Global Goals-gemeente.

Bijzondere aandacht voor themajaar Life Sciences in 2022 en 2023

In Oss worden al 100 jaren geneesmiddelen gemaakt. Oss staat aan de wieg van de Life Sciences in Nederland. Van insuline en 'de pil' tot immunotherapie en heel veel andere medicijnen. Met MSD, Organon, Aspen en de bedrijven op het Pivot Park is een krachtig cluster ontstaan. Hier is voor het ontwikkelen van medicijnen alles aanwezig. Van onderzoek tot commerciële productie. Ook vind je in Oss startups en scale-ups naast het grootste geneesmiddelenbedrijf van Nederland. Vanuit Oss gaan deze medicijnen Europa in en de hele wereld over. De productie van geneesmiddelen heeft een hoge toegevoegde waarde voor de economie en biedt veel directe en indirecte werkgelegenheid. De bedrijven creëren toegevoegde waarde door grondstoffen te verwerken tot geneesmiddelen en vanuit onderzoek nieuwe kennis toe te passen om nieuwe medicijnen te ontwikkelen. De afgelopen jaren is de toegevoegde waarde in de farmaceutische industrie hard gegroeid, zeker in vergelijking met andere sectoren in Nederland. Kortom een topsector van nationaal belang met internationale reikwijdte. Want geneesmiddelen geven wereldwijd impact en verbeteren levens van mensen.

3. Samenspel met uitvoeringsplan en dashboard

De Strategienota Economie staat niet op zichzelf. Het is gebaseerd op de Bouwsteen Moderne Maakstad en vormt een samenspel met een uitvoeringsplan en een dashboard.

1. Bouwsteen Moderne maakstad (ERAC-rapport)

In de bouwsteen beschrijft adviesbureau ERAC uitgebreid de economische situatie van Oss. De bouwsteen combineert de inbreng van 35 organisaties (bedrijven, ondernemersplatforms, onderwijs en vier wethouders) tot zes ambities. Hiermee maken we werk van duurzame innovatie en toekomstige werkgelegenheid.

De bouwsteen vormt samen met de input van de opiniecommissie Sociaal Bestuurlijk van onze raad (behandeling op 21 januari 2021) de basis voor de Strategienota Economie Oss 2021-2025.

2. De Strategienota Economie Oss 2021–2025

3. Uitvoeringsplan Naar een moderne maakstad Oss

Hoe en met wie gaan we onze zes ambities uit de Strategienota Economie Oss 2021-2025 waarmaken? Dat leggen we vast in een uitvoeringsplan, dat we samen met het bedrijfsleven en organisaties oppakken. Ieder jaar actualiseren we het uitvoeringsplan. Het bepaalt de inzet van onze gemeente en onze betrokken partners.

4. Dashboard Economische ontwikkeling Oss

Met een praktisch dashboard volgen we actief de lokale economische ontwikkelingen en de mate waarin we onze ambities waarmaken. De uitkomsten van het dashboard kunnen aanleiding geven om – binnen de zes ambities – het uitvoeringsplan aan te passen, bij te stellen en/of aan te scherpen. Zo spelen we snel in op nieuwe of onverwachte ontwikkelingen.

Bijlage Uitvoeringsplan Naar een moderne maakstad Oss 2021-2025

In het uitvoeringsplan werken we uit hoe en met wie we onze zes ambities gaan waarmaken. Het college van B&W stelt het uitvoeringsplan jaarlijks vast in samenspraak met onze partners.

Economie is geen wettelijke taak van de gemeente, maar vraagt zeker aandacht. Het draagt bij aan de welvaart en het welzijn van onze inwoners. Onze ondernemers zijn de motor van de Osse economie. Wij hechten daarom veel waarde aan hun ervaringen, inzichten en ideeën. Veel ideeën voor het uitvoeringsplan haalden we bij hen op tijdens het proces van de Bouwsteen Moderne Maakstad (ERAC-rapport). Dit bepaalt meteen de aard van het uitvoeringsplan: zonder ondernemers, geen uitvoeringsplan. We pakken onze ambities samen op met onze ondernemers, onderwijs en andere partners.

Hierin hebben wij twee duidelijke rollen.

Als *netwerkende overheid* agenderen we bijvoorbeeld de thema's van de toekomst bij onze partners, zoeken we in ons netwerk binnen en buiten Oss naar koppelkansen, leggen we verbindingen met nieuwe partijen of voeren we een lobby tot in Brussel.

Als *participerende overheid* faciliteren en stimuleren we bijvoorbeeld ondernemers met praktische begeleidingstrajecten, zijn we partner in projecten, ontwikkelen we nieuwe programma's, denken we mee met vraagstukken van ondernemers en helpen we initiatieven van ondernemers vooruit.

De komende vier jaar gaan we vol energie met dit uitvoeringsprogramma aan de slag. Wij vragen van onze partners hetzelfde te doen door gevraagd en ongevraagd hun rol te pakken, eigenaarschap te tonen, goede voorbeelden te delen en andere ondernemers te helpen. Jaarlijks blikken we met onze partners terug op de resultaten en samen kijken we naar het uitvoeringsplan voor het daaropvolgende jaar. Zo ontwikkelen we Oss tot een moderne maakstad!

Ambitie 1 Stimuleren ondernemerschap

1.1	Pivot Park ontwikkelt zich tot één van de farmaceutische innovatie hotspots in Nederland. Met de uitbreiding van Pivot Park komt er meer ruimte voor startups en scale-ups. We willen de uitbreiding faciliteren via Panther (het nieuwe gebouw van Pharming), Grizzly (een gebouw voor groeiende bedrijven op Pivot Park) en de voorbereidingen treffen voor Racoon (een incubator gebouw dat een belangrijk visitekaartje voor Pivot Park moet worden)	Pivot Park, BOM, Provincie Noord-Brabant	2021-2025
1.2	We helpen Dome-X te ontwikkelen als <i>business community</i> met een fysieke locatie voor samenwerking en innovatie. Startups en scale-ups in de bouw, logistiek en maakindustrie weten bedrijven goed te vinden.	Dome-X, LPO, OIK, TIBO, Kracht van New Business Oss	2021-2025
1.3	We verkennen bestaande en nieuwe plekken voor flexibele huisvesting van ZZP-ers. Zij kunnen hier elkaar ontmoeten, netwerken, sparren en overleggen.	Talentencampus Oss, Dome-X, Pivot Park, CMO, Starterssucces Oss Bernheze	2021-2025
1.4	We ondersteunen de activiteiten van Starterssucces Oss Bernheze, die starters en ook meer ervaren ondernemers coacht en begeleidt bij de realisatie van hun plannen. Ondernemerslift+ biedt vanuit de regio ondersteuning en begeleiding van studenten, starters en groeiers met een breed programma. Ook hier laten we Osse ondernemers aan deelnemen.	Kracht van Oss, Starterssucces Oss Bernheze, HAS Hogeschool, Ondernemerslift+	2021-2025
1.5	We zetten actief accountmanagement in voor o.a. het relatiebeheer met onze ondernemers, behoud van bedrijven voor Oss en aantrekken van nieuwe bedrijven. We versterken ons accountmanagement via social media.	OIK, TIBO, 3O, CMO, overige ondernemersverenigingen.	2021-2025
1.6	We organiseren de jaarlijkse Dag van de ondernemer om onze ondernemers te bedanken voor hun ondernemerschap en nieuw ondernemerschap te stimuleren.	Dag van de ondernemer, OIK, TIBO, 3O, CMO, ZLTO Oss Den Bosch, Maasmeanders, overige ondernemersverenigingen.	2021-2025

Ambitie 2 Uitbouwen economische ecosystemen

2.1	We zetten de samenwerking in de Kracht van Oss voort en ondersteunen haar activiteiten en uitvoeringsprogramma's Kracht van New Business Oss en Starterssucces Oss Bernheze.	OIK, TIBO, 3O, Rabobank, HAS Hogeschool, Talentencampus Oss	2021- 2025
2.2	We ondersteunen de ontwikkeling van Pivot Park tot een toonaangevende Life Science Campus, die onderdeel uitmaakt van een landelijk en internationaal ecosysteem Life Sciences.	Pivot Park, BOM, Health Valley, topsector Life Sciences & Health, Provincie Noord-Brabant	2021- 2025
2.3	We stimuleren de doorontwikkeling van het havengebied en het goederenspoor tot een ecosysteem Logistiek, Bouw en Maak. Dome-X vervult hierin een centrale landingsplek en broedplaats voor duurzame en circulaire initiatieven van ondernemers en studenten.	OIK, Dome-X, LPO, bedrijven, HAN Minor Circulaire Economie, Dome-X, Vijfsterrenlogistiek	2021- 2025
2.4	We organiseren jaarlijks het AgriFood Oss Diner. Hier spreken onze agrifoodbedrijven met elkaar over duurzame voedselthema's van de toekomst, zoals dierlijke en plantaardige eiwittransitie, verpakkingen, voedselinnovaties en verspilling.	Agrifoodondernemers, De Leijgraaf, HAS Hogeschool, AgriFood Capital	2021- 2025
2.5	We doen actief mee in de samenwerking RNOB en AgriFood Capital. Een sterke regionale economie biedt onze ondernemers een groter netwerk en kansen voor duurzame innovatie en toekomstige werkgelegenheid. De Regiodeal Noordoost-Brabant is hiervan een goed voorbeeld.	RNOB, AgriFood Capital, Noordoost-Brabant Werkt, Provincie Noord-Brabant, Ministerie van LNV	2021-2023
2.6	We blijven zoeken naar kansen voor ecosystemen, die passen bij het profiel van Oss en zorgen voor duurzame innovatie en toekomstbestendige werkgelegenheid.	Kracht van Oss, OIK, TIBO, 3O, CMO, Talentencampus Oss, Dome-X, De Leijgraaf, HAN en overige kennisinstellingen.	2021- 2025

Ambitie 3 Inzetten op toekomstbestendige arbeidsmarkt en talent

3.1 We ondersteunen Talentencampus Oss als prominente verbinder van talent en bedrijfsleven. Door een dynamische samenwerking tussen het lokale bedrijfsleven en regionale kennis- en onderwijsinstellingen zorgen we voor stages, afstudeeropdrachten voor lokaal en regionaal talent. En ondersteunen we de ontwikkeling van de leercultuur onder de paraplu van de Lerende Stad Oss.	Talentencampus Oss, Kracht van Oss, OIK, TIBO, 3O, De Leijgraaf en kennisinstellingen.	2021- 2025
3.2 We ondersteunen het initiatief Open badges van Talentencampus Oss. Hiermee stimuleren wij de ontwikkeling van kennis en vaardigheden van onze bedrijven en inwoners. Het initiatief maakt onderdeel uit van de Provinciale Agenda Coronaherstel. Hierdoor kan Talentencampus Oss het initiatief naar meer bedrijven en instellingen uitrollen.	Talentencampus Oss, Provincie Noord-Brabant, bedrijven, onderwijs, maatschappelijke instellingen.	2021- 2025
3.3 Met het project Digitale Werkplaats Oss ondersteunen we samen met Talentencampus Oss en de HAN ons MKB bij digitaliserings- en datavraagstukken. Dankzij de Provinciale Agenda Coronaherstel zorgen we voor nog meer digitaal vaardige ondernemers. Zij benutten meer kansen, die digitalisering hen biedt door moderne vormen van bedrijfsvoering, procesinrichting en dienstverlening.	Talentencampus Oss, Kracht van Oss, OIK, TIBO, Provincie Noord-Brabant, Noordoost Brabant Werkt, HAN, JADS, MKB-platform Driven by Data.	2021- 2022
3.4 We zetten in op behoud van De Leijgraaf als fysieke onderwijslocatie in Oss. De Leijgraaf is - na de fusie met Koning Willem I College – van toegevoegde waarde als plek in de regio om praktijkgericht leren te binden aan bedrijven.	De Leijgraaf, Koning Willem I College, Talentencampus Oss, OIK, TIBO, 3O, CMO	2021- 2025
3.5 We stimuleren 'learning communities' (leergemeenschappen) op gerichte thema's, bij voorkeur in een hybride leeromgeving. Bedrijven, kennisinstellingen en overheid werken en leren hierin samen. De student staat centraal in en brengt een vraagstuk dichterbij een oplossing, Studenten worden zo goed voorbereid op de arbeidsmarkt.	Kracht van Oss, Talentencampus Oss, OIK, TIBO, 3O, CMO, Voortgezet onderwijs Oss, De Leijgraaf, HAN, Fontys, TU Eindhoven, Avans, HAS Hogeschool en TU Twente.	2021- 2025

Ambitie 3 Inzetten op toekomstbestendige arbeidsmarkt en talent

- 3.6** We ondersteunen een hybride leeromgeving bij Pivot Park, dankzij een bijdrage van de Provinciale Agenda Coronaherstel.
- 3.7** We vertalen de regionale arbeidsmarktagenda naar kansen voor Oss voor inzicht in de competenties van werknemers en de beroepen van de toekomst. We met bedrijven en onderwijs hierover in gesprek. Zo sluit het onderwijsaanbod beter aan op de behoefte van het bedrijfsleven.

Pivot Park, Provincie Noord-Brabant,
HAN

AgriFood Capital werkt!,
Talentencampus Oss,
Vorstengrafdonk werkt

2021- 2025

2021-2022

Ambitie 4 Stimuleren duurzaam en toekomstbestendig ondernemen

4.1	We ondersteunen ondernemers bij duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen via de Kracht van New Business Oss (MVO-verklaringen en innovatieve samenwerkingsvouchers) en organiseren jaarlijks een event over duurzaam ondernemen.	Kracht van Oss, Kracht van New Business Oss	2021-2025
4.2	We bieden samen met de Kracht van New Business Oss ondernemers een begeleidingstraject om hun bedrijfsprocessen circulair te ontwerpen (Business Model Template). De successen delen we in een portfolio ter inspiratie van andere ondernemers.	Kracht van Oss, Kracht van New Business Oss	2021-2022
4.3	We werken samen onze verpakkingsbedrijven en HAS Hogeschool aan het verduurzamen van voedselverpakkingen in het Innovatieprogramma Circulaire Verpakkingen Oss en organiseren jaarlijks het landelijk event Dag van de duurzame verpakking (Regiodeal).	HAS Hogeschool, Kracht van New Business Oss, Talentencampus Oss, food- en verpakkingsbedrijven	2021-2023
4.4	We zijn deelnemer aan een haalbaarheidsonderzoek naar een Onderzoekscentrum Duurzame Eiwitten (dierlijke eiwittransitie) (Regiodeal).	AgriFood Capital, HAS Hogeschool, WUR	2021-2022
4.5	We werken nauw samen met de Minor Circulaire Economie en het Centrum voor Meerwaarde Creatie van de HAN. We formuleren en begeleiden minimaal drie onderzoekopdrachten per jaar voor studenten. Zij ondersteunen het Osse MKB bij hun vraagstukken op het gebied van circulariteit en/of energietransitie.	HAN, Dome-X, bedrijven	2021-2025
4.6	We zetten het project Adviserend toezicht met de ODBN voort. We ondersteunen en adviseren bedrijven om te voldoen aan hun wettelijke energiebesparingsplicht. Het project leidt tot meer energiebesparing en extra bewustwording. Het is niet geheel vrijblijvend. Bedrijven die niet willen naleven, krijgen uiteindelijk een handhavingstraject.	ODBN, Provincie Noord-Brabant, RNOB	2021-2022
4.7	We bieden ondernemers praktische ondersteuning bij de aanschaf van zonnepanelen. Ook stimuleren we de aanleg van zonnepanelen bij de nieuwbouw van bedrijfspanden.	ESCOSS, Kracht van New Business Oss	2021-2022

Ambitie 4 Stimuleren duurzaam en toekomstbestendig ondernemen

4.8	We zetten ieder jaar vijf inspirerende voorbeelden van ondernemers in de schijnwerpers in de Week van de Circulaire Economie. We adopteren een duurzaamheidsprijs die we jaarlijks uitreiken tijdens het Business Gala Oss.	Nederland Circulair, Business Gala Oss, OIK, TIBO, 3O, CMO, ZLTO Oss Den Bosch, Maasmeanders.	2022-2025
4.9	We geven nieuwe aandacht aan sociaal en inclusief ondernemen. Goede voorbeelden van ondernemers zetten wij in de schijnwerpers ter inspiratie van andere ondernemers.	Aan 't werk, IBN, ondernemers	2021-2025
4.10	We dragen de Global Goals uit naar onze ondernemers als kapstok en leidraad voor hun duurzame, economische activiteiten. Samen met de Kracht van New Business Oss en de HAN werken we samen in een innovatieve onderwijsmodule Global Goals.	Global Goals Oss, Kracht van New Business, HAN, ondernemers	2022
4.11	We verkennen de mogelijkheden van biobased verdienmodellen voor de landbouw, bijvoorbeeld als producent van nieuwe grondstoffen voor de maakindustrie.	AgriFood Capital, RNOB, OIK, TIBO, ZLTO Oss Den Bosch, Kracht van New Business, kennisinstellingen	2022-2025
4.12	We vertalen de gevolgen van nieuwe landelijke en Europese regels voor onze ondernemers en maken samen met onze ondernemersverenigingen afspraken hoe we ondernemers hierover informeren en ondersteunen. Denk aan de verplichting Energie Label C voor kantoren per 1 januari 2023, de verplichting voor grotere bedrijven om vanaf 2022 de CO ₂ -uitstoot van hun werkverkeer te verlagen of de voorstellen van de EU op het gebied van CO ₂ -beprijzing.	OIK, TIBO, 3O	2021-2025

Ambitie 5 Ruimte maken voor ondernemen

5.1	We bevorderen de toekomstbestendigheid van onze werklocaties. Ook stimuleren we onderlinge samenwerking tussen bedrijventerreinen.	Grondbedrijf, Provincie Noord-Brabant. BOM, OIK, TIBO, 3O, Kracht van Oss, Parkmanagement, Vorstengrafdonk, verenigingen bedrijventerreinen.	2021-2023
5.2	We versterken onze tri-modale verbindingen en benutten de kansen hiervan beter. Bereikbaarheid van bedrijventerreinen en duurzame mobiliteit zijn belangrijke aandachtspunten voor goederen- en personenvervoer.	Van Berkel, OOC, MCA Brabant, Vijfsterrenlogistiek, RWS, Provincie Noord-Brabant	2021-2025
5.3	We inventariseren de wensen en behoeften van bedrijven aan en rondom de binnenhaven van Oss. Dit is een eerste stap naar een verkenning van een duurzame gebiedsontwikkeling van het havengebied.	Van Berkel, OOC, LPO, Dome-X, bedrijven, HAN, MCA Brabant,	2021-2022
5.4	We ontwikkelen de spoorzone tot een woon-werkgebied met een stedelijk profiel.	Prorail, NS, Pivot Park, Provincie Noord- Brabant	2021-2025
5.5	Een levendig centrum is een belangrijke vestigingsplaatsfactor. We blijven in gesprek met ondernemers over een aantrekkelijk en toekomstbestendig centrum, waar plaats is voor detailhandel, horeca en nieuwe concepten van samenwerking.	CMO, TIBO, Koninklijke Horeca Nederland, Vastgoedpartijen	2021-2025
5.6	We onderzoeken de mogelijkheden voor een Ondernemersplatform Oss (Economic Board), die een excellent ondernemersklimaat in Oss en Noordoost-Brabant faciliteert.	Kracht van Oss, Talentencampus Oss, LPO, PP KvK VNO-NCW, Ministerie EZ, ondernemersverenigingen, De Leijgraaf en kennisinstellingen.	2022-2023
5.7	We werken samen met VNO-NCW, OIK en bedrijven op Moleneind/Landweer in een pilot Duurzame bedrijventerreinen. De ervaringen gebruiken we voor verduurzaming van andere bedrijventerreinen.	VNO-NCW, OIK, bedrijven Moleneind- Landweer, IVN	2021-2023

Ambitie 5 Ruimte maken voor ondernemen

5.8	We ontwikkelen Heesch-West tot een duurzaam bedrijventerrein.		GR Heesch-West, gemeente 's-Hertogenbosch, gemeente Bernheze	 01	2021-2022
5.9	We hebben aandacht voor de begeleiding en huisvesting van tijdelijke werknemers. We voeren daarover het gesprek met ondernemers, die veel werken met tijdelijke werknemers of zorgen voor huisvesting.		Bedrijven, RNOB		2021-2025
5.10	Vragen voor nieuwbouwlocaties van bedrijven vanaf 5.000 m ² stemmen we af in het regionale 1-loket.		Regiogemeenten in Noordoost-Brabant		2021-2025

Ambitie 6 Profileren van Oss als moderne maakstad

6.1	<p>We dragen innovatieve, duurzame en trotse maakstad Oss permanent uit. Dat doen we op verschillende niveaus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oss via onze ondernemersverenigingen en ondernemers • Regionaal via de RNOB en AgriFood Capital • Provinciaal via de Provincie Noord-Brabant, B5 en M7 • Landelijk via G40, VNG en het ministerie van EZK. 	RNOB, AgriFood Capital, Provincie Noord-Brabant, ministerie EZK, VNG, G40, B5, M7	2021-2025
6.2	<p>We promoten Pivot Park als groeidiament in onze stad met o.a. het themajaar Life Sciences in 2022/2023. We sluiten aan bij de Brabantse profilering door de provincie Noord-Brabant en de BOM. Oss wordt nationaal en internationaal herkend als dé 'farmaceutische innovatie hotspot' voor medicijnontwikkeling en -productie in Nederland.</p>	Brabant Branding, Provincie Noord-Brabant, OIK, Kracht van Oss, Pivot Park, Organon, MSD, Aspen, BOM, Ministeries EZK en VWS, Brabant in Business, HAN en overige kennisinstellingen	2021-2023
6.3	<p>Onder de vlag van Vijfsterrenlogistiek profileren we ons als logistieke hotspot en werken we aan verduurzaming, digitalisering en goed personeel voor de logistieke sector.</p>	Vijfsterrenlogistiek	2021-2025
6.4	<p>We profileren onze gemeente en onze MKB-bedrijven als 'living lab' voor stagiaires en afstudeerders. We trekken hoogopgeleid talent aan om in Oss te komen werken en wonen met gerichte campagnes als Welluk, advertenties en actieve deelname aan open dagen van kennisinstellingen.</p>	Kennisinstellingen en hogescholen, Talentencampus Oss, bedrijven	2021-2025
6.5	<p>We doen actief mee met de verkiezing MKB-vriendelijkste gemeente 2022 en gaan voor een top-10 positie.</p>	OIK, TIBO, 3O, CMO, Maasmeanders, Kracht van Oss	2021-2025
6.6	<p>We blijven ons profileren als actieve Global Goals gemeente, ook op het gebied van economie. We onderscheiden ons, omdat we groepen studenten van verschillende kennisinstellingen verbinden aan maatschappelijke, economische vraagstukken en/of praktische, duurzame bedrijfsvragen.</p>	Global Goals Oss, De Leijgraaf, kennisinstellingen, Kracht van New Business Oss, bedrijven	2021-2025

Bijlage Dashboard Economische Ontwikkeling 2021-2025

Hoe staat het met onze economie en wat betekent dit voor onze bedrijven?

Het Dashboard Economische Ontwikkeling 2021-2025 is een overzichtelijke set van economische indicatoren. Het stelt ons in staat om de economische ontwikkeling in Oss actief te volgen en hierover met de raad te communiceren. Raadsleden dachten in een Benen-op-tafel-sessie op 8 september 2021 mee over geschikte indicatoren.

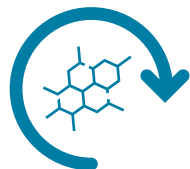
Bij de samenstelling van de indicatoren van het dashboard hanteerden we de volgende uitgangspunten:

1. We kiezen voor een overzichtelijke set indicatoren.
2. We kunnen het dashboard zelf vullen en zijn daarvoor niet afhankelijk van derde partijen.
3. De informatie voor de indicatoren is (relatief eenvoudig) beschikbaar en/of met een redelijke ureninzet te achterhalen.

Dit dashboard is niet in beton gegoten. Aanpassen is mogelijk in geval van nieuwe inzichten en/of ontwikkelingen.

Inhoud dashboard Strategienota Economie 2021-2025

Indicatoren Arbeidsplaatsen (topsectoren, totale industrie en totale bedrijvigheid)

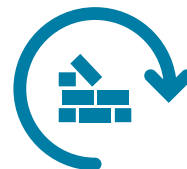
Life Sciences

Logistiek

Agrifood

Bouw &
installatietechniek

Totale
industrie

Totale bedrijvigheid
in Oss

Aantal ZZP-ers

Aantal ZZP-ers

Aantal ZZP-ers

Aantal ZZP-ers

Aantal ZZP-ers

Aantal ZZP-ers

Aantal
arbeidsplaatsen bij
bedrijven met 2-49
banen (MKB)

Aantal
arbeidsplaatsen bij
bedrijven met 2-49
banen (MKB)

Aantal
arbeidsplaatsen bij
bedrijven met 2-49
banen (MKB)

Aantal
arbeidsplaatsen bij
bedrijven met 2-49
banen (MKB)

Aantal
arbeidsplaatsen bij
bedrijven met 2-49
banen (MKB)

Aantal
arbeidsplaatsen bij
bedrijven met 2-49
banen (MKB)

Aantal
arbeidsplaatsen bij
bedrijven met 50 of
meer banen
(grote bedrijven)

Aantal
arbeidsplaatsen bij
bedrijven met 50 of
meer banen
(grote bedrijven)

Aantal
arbeidsplaatsen bij
bedrijven met 50 of
meer banen
(grote bedrijven)

Aantal
arbeidsplaatsen bij
bedrijven met 50 of
meer banen
(grote bedrijven)

Aantal
arbeidsplaatsen bij
bedrijven met 50 of
meer banen
(grote bedrijven)

Aantal
arbeidsplaatsen bij
bedrijven met 50 of
meer banen
(grote bedrijven)

Aantal
arbeidsplaatsen totale
bedrijvigheid Oss

Aantal
arbeidsplaatsen totale
bedrijvigheid Oss

Aantal
arbeidsplaatsen totale
bedrijvigheid Oss

Aantal
arbeidsplaatsen totale
bedrijvigheid Oss

Aantal
arbeidsplaatsen totale
bedrijvigheid Oss

Aantal
arbeidsplaatsen totale
bedrijvigheid Oss

We berekenen de indicatoren Arbeidsplaatsen per 1000 inwoners in de leeftijd van 18-66 jaar.

Inhoud dashboard Strategienota Economie 2021-2025

Overige indicatoren

Startende bedrijven

Aantal
per duizend inwoners van
18-66 jaar

Diversificatie

Index
economische structuur

Opleidingsindex

van de
beroepsbevolking

Netto participatiegraad

(3-jaars gemiddelde)

Gemiddeld inkomen

per inwoner

Werkeloosheidspercentage

(3-jaars gemiddelde)

We volgen de **ontwikkelingen in de tijd** (vanaf 2010). Sommige indicatoren gaan uit van 3-jaarsgemiddelde vanwege de statistische betrouwbaarheid.

We meten op drie niveaus:

- gemeente Oss
- benchmarkgemeenten
- landelijk.

Benchmarkgemeenten:

Weert, Oosterhout, Etten-Leur, Veenendaal, Doetinchem, Waalwijk, Gorinchem, Venray, Roosendaal, Bergen op Zoom en Helmond.

Toelichting indicatoren

In het 'Dashboard Economie Oss' wordt de economie van Oss gevolgd vanaf 2010. Vergeleken wordt met de nationale ontwikkeling en met een groep van soortgelijke gemeenten (de 'benchmarkgemeenten').

Het dashboard bestaat uit twee delen :

- Algemene indicatoren
- Arbeidsplaatsen.

Om gemeenten onderling vergelijkbaar te maken zijn het aantal startende bedrijven en alle indicatoren voor arbeidsplaatsen uitgedrukt per duizend inwoners van 18-66 jaar.

Bij het onderdeel arbeidsplaatsen is een onderscheid gemaakt naar de vier topsectoren van Oss. Tevens zijn de totale industrie en de totale bedrijvigheid opgenomen in het dashboard .

Naast het onderscheid naar type economische activiteiten zijn tevens drie grootteklassen onderscheiden, namelijk:

- ZZP (Zelfstandigen Zonder Personeel). Dit zijn bedrijven met één persoon werkzaam.
- MKB. Dit zijn bedrijven met 2 tot en met 49 arbeidsplaatsen. Deze bedrijven worden in het dashboard beschouwd als het midden- en kleinbedrijf (MKB).
- Grote bedrijven. Dit zijn bedrijven met vijftig of meer arbeidsplaatsen.

Toelichting bij de algemene indicatoren (waar nodig):

- **Startende bedrijven.** Dit zijn de in een jaar bij de Kamer van Koophandel nieuw ingeschreven bedrijven.
- **Diversificatie.** Een maatstaf die aangeeft in hoeverre de verdeling van arbeidsplaatsen over typen bedrijvigheid (sectoren) afwijkt van het nationaal gemiddelde. Bij een kleine afwijking is sprake van een 'gediversifieerde' economie, bij een grote afwijking van een 'specialistische economie'.
- **Opleidingsindex van de beroepsbevolking.** De beroepsbevolking bestaat uit allen die werkzaam zijn of actief zoeken naar werk. De opleidingsindex is berekend als een gewogen gemiddelde van het aantal laag opgeleiden (tot en met vmbo/mbo1 en drie klassen havo/vwo), het aantal middelbaar opgeleiden (mbo2 tot en met mbo4, havo/vwo) en het aantal hoog opgeleiden (hbo en universitair). Naarmate het gemiddeld opleidingsniveau hoger is, zal de score op de opleidingsindex ook hoger zijn.
- **Netto participatiegraad.** Het deel van de inwoners van 15-74 jaar dat werkt. De leeftijdsklasse 15-74 jaar is een door de EU gehanteerde norm voor de potentiële beroepsbevolking: degenen die in principe beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt.